

QUAESTIO LXXIX.

DE CONDITIONIBUS RESURGENTIUM,
ET PRIMO DE EORUM IDENTITATE,
IN TRES ARTICULOS DIVISA.

Consequenter agendum est de conditionibus resurgentium: ubi *prima* consideratio erit de his, quae communiter ad bonos, et malos pertinent: *secunda* de his, quae tantum ad bonos pertinent: *tertia* de his, quae spectant tantum ad malos. Ad bonos autem, et malos communiter *tria* pertinent, scilicet ipsorum *identitas, integritas, et qualitas*: et *primo* videndum est de resurgentium identitate: *secundo* de corporum integritate: *tertio* de ipsorum qualitate.

Circa primum quaeruntur tria.

Primo. Utrum idem numero corpus resurget.

Secundo. Utrum idem numero homo.

Tertio. Utrum oporteat eosdem pulveres ad easdem partes, in quibus ante fuerunt, reverti.

ARTICULUS I.

345

UTRUM IN RESURRECTIONE ANIMA IDEM CORPUS NUMERO RESUMAT.

(S. Thom. 4. Dist. 44. q. 1. art. 1. q. 1. et seq.)

AD PRIMUM sic proceditur. Videtur, quod idem corpus numero anima resumat in resurrectione, 1. Cor. 15.: *Non corpus, quod futurum est, seminas, sed nudum granum*: sed Apostolus ibi comparat mortem seminationi, et resurrectionem pullulationi; ergo non idem corpus, quod per mortem deponitur, in resurrectione resumitur.

2. PRAETEREA. Cuilibet formae aptatur materia secundum suam conditionem; et similiter cuilibet agenti instrumentum: sed corpus comparatur ad animam, sicut materia ad formam, et sicut instrumentum ad agentem; cum ergo anima in resurrectione non sit ejusdem conditionis, sicut modo est, quia vel transfertur totaliter in coelestem vitam, cui inaesit vivens in mundo, vel deprimitur in brutalem, si brutaliter in hoc mundo vixit, videtur quod non resumet idem corpus, sed vel coeleste, vel brutale.

3. PRAETEREA. Corpus humanum usque ad elementa post mortem resolvitur, ut dictum est supra (*art. praec.*): sed illae partes elementorum, in quas corpus humanum resolutum est, non conveniunt cum humano corpore, quod in eas resolutum est, nisi in materia prima; quo modo quaelibet aliae partes elementorum cum praedicto corpore conveniunt: si autem ex aliis partibus elementorum corpus formaretur, non diceretur idem numero; ergo nec si ex illis partibus reparetur, corpus erit numero idem.

4. PRAETEREA. Impossibile est esse idem numero illud, cujus partes essentialiaes sunt aliae numero: sed forma mixti, quae est essentialis pars corporis humani, sicut forma ejus, non poterit eadem numero resumari; ergo corpus non erit idem numero. Probatio mediae: Illud, quod penitus cedit in non ens, non potest idem numero resumari; quod patet ex hoc, quod non potest esse idem numero, cujus esse est diversum: sed esse interruptum, quod est actus entis, est diversum, sicut et quilibet actus interruptus: sed forma mixtionis cedit penitus in non ens per mortem, cum sit forma corporalis; et similiter qualitates contrariae, ex quibus fit mixtio; ergo forma mixtionis non redit eadem numero.

SED CONTRA est, quod dicitur Job 19.: *In carne mea videbo Deum salvatorem meum*; ubi loquitur de visione post resurrectionem, quod patet ex hoc quod praecedit: *In novissimo die de terra surrecturus sum*; ergo idem numero corpus resurget.

Praeterea. Sicut Damasc. dicit in 4. lib. (*Orth. Fid. cap. ult.*), « resurrectionem est ejus, quod cecidit, secunda resurrectio »: sed hoc corpus, quod nunc gerimus, per mortem cecidit; ergo idem numero corpus resurget.

RESPONDEO dicendum, quod circa hanc quaestionem philosophi erraverunt, et quidam haeretici moderni errant: quidam enim philosophi posuerunt, animas a corpore separatas iterato corporibus conjungi: sed errabant in hoc quantum ad *duo*: *primo* quidem quantum ad modum conjunctionis, quia quidam ponebant corpori iterum conjungi naturaliter animam separatam per viam generationis: *secundo* quantum ad corpus, cui conjungebatur, quia ponebant, quod secunda conjunctio non erat ad idem corpus numero, quod per mortem depositum est, sed ad aliud, *quandoque* idem specie, *quandoque* autem diversum: ad diversum quidem, quando anima in corpore existens praeter rationis ordinem vitam duxerat; unde transibat post mortem de corpore hominis in corpus alterius animalis, cujus moribus vivendo se conformavit; sicut in corpus canis propter luxuriam, in corpus leonis propter rapinam, et violentiam, et sic de aliis: sed in corpus ejusdem speciei, quando anima bene in corpore vivens, post mortem aliqua felicitate perfuncta, post aliqua saecula incipiebat ad corpus velle redire; et sic iterum corpori conjungebatur humano. Sed haec opinio ex *duabus* radicibus falsis venit: quarum *prima* est, quia dicebant, quod anima non conjungitur corpori essentialiter, sicut forma materiae, sed solum accidentaliter, sicut motor mobili, aut sicut homo vestimento: et ideo ponere poterant, quod anima praeexistebat, antequam corpori generato infunderetur in generatione naturali; et iterum quod diversis corporibus uniretur: *secunda* est, quia ponebant, intellectum non differre a sensu nisi accidentaliter, ut scilicet homo diceretur intellectum habere prae aliis animalibus, quia in eo propter optimam corporis complexionem vis sensitiva amplius viget; unde poterant ponere, quod anima hominis in corpus animalis bruti transiret, praecipue facta immutatione animae humanae ad effectus [*al. affectus*] brutales. Sed illae duae praedictae radices destruuntur a Philos. in lib. 2. de Anima (*tex. 4. et seq. et tex. 150. et seq.*), quibus destructis, patet falsitas praedictae positionis. Et simili modo destruuntur errores quorundam haeticorum; quorum quidam in praedictas opiniones philosophorum inciderunt: quidam autem posuerunt animas iterato conjungi corporibus coelestibus, vel etiam corporibus in modum venti subtilibus, ut Gregorius (*lib. 14. Moral. cap. 29.*) de quodam episcopo Constantinopolitano narrat, exponens illud Job 19.: *In carne mea videbo Deum*, etc. Et praeter

oportet quod idem homo numero resurgat: et hoc quidem fit, dum eadem anima numero eidem corpori numero conjungitur; alias enim non esset resurrectio proprie, nisi idem homo repareretur: unde ponere, quod idem numero non sit qui resurget, est haereticum, derogans veritati Scripturae, quae resurrectionem praedicat.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod Philosophus loquitur de reiteratione, quae fit per motum, vel mutationem naturalem: ostendit enim differentiam circulationis quae est in generatione, et corruptione, ad circulationem quae est in motu coeli; quia coelum per motum localem redit idem numero ad principium motus, quia habet substantiam incorruptibilem motam: sed generabilia, et corruptibilia per generationem redeunt ad idem specie, non ad idem numero, quia ex homine generatur sanguis, ex quo semen, et sic deinceps, quousque perveniatur ad hominem non eundem numero, sed specie: similiter ex igne generatur aër, ex quo aqua, ex aqua terra, ex qua ignis non idem numero, sed specie: unde patet, quod ratio inducta secundum Philosophi intentionem non est ad propositum. Vel dicendum, quod aliorum generabilium, et corruptibilium forma non est per se subsistens, ut post compositi corruptionem remanere valeat; sicut est de anima rationali, quae esse quod sibi in corpore acquiritur, etiam post separationem a corpore retinet; et in participationem illius esse corpus per resurrectionem adducitur, cum non sit aliud esse corporis, et aliud animae in corpore: alias esset conjunctio animae, et corporis accidentalis; et sic interruptio nulla facta est in esse substantiali hominis, ut non possit idem numero redire homo propter interruptionem essendi; sicut accidit in aliis rebus corruptis, quarum esse omnino interrumpitur, forma non remanente, materia autem sub alio esse remanente. Sed tamen nec etiam homo per generationem naturalem reiteratur idem numero, quia corpus generati hominis non fit ex tota materia generantis: unde est corpus diversum numero, et per consequens anima, et totus homo.

AD SECUNDUM dicendum, quod de humanitate, et de qualibet forma totius est duplex opinio: quidam enim dicunt, quod idem secundum rem est forma totius, et forma partis; dicitur tamen forma partis, secundum quod perficit materiam; totius autem, secundum quod ex ea tota ratio speciei consequitur: et secundum hanc opinionem humanitas secundum rem non est aliud, quam anima rationalis; et sic cum anima rationalis eadem numero resumatur, eadem numero erit humanitas, et etiam post mortem manet, quamvis non sub ratione humanitatis, quia ex ea separata compositum rationem speciei non consequitur. *Alia* opinio est Avicennae, quae verior videtur, quod forma totius non est forma partis tantum, nec forma aliqua alia praeter formam partis; sed est totum resultans ex compositione formae, et materiae, comprehendens in se utrumque: et haec forma totius essentia, vel quidditas dicitur: quia ergo in resurrectione idem numero corpus erit, et eadem numero anima rationalis, erit de necessitate eadem humanitas. *Prima* autem ratio probans diversitatem humanitatis futuram, procedebat ac si humanitas esset quaedam alia forma superveniens formae, et materiae; quod falsum est: *secunda* autem ratio non potest identitatem humanitatis impedire, quia conjunctio significat actionem, vel passionem; quae, quamvis diversa sit, non potest identitatem humanitatis impedire, quia actio, et passio, ex quibus erat humanitas, non sunt de essentia humanitatis: unde eorum diversitas non inducit diversitatem humanitatis; constat enim, quod generatio, et resurrectio non sunt idem motus numero. Nec tamen propter hoc identitas resurgentis cum generato

impeditur: similiter etiam nec impeditur identitas humanitatis, si accipiatur conjunctio pro ipsa relatione, quia relatio illa non est de essentia humanitatis, sed concomitatur eam, eo quod humanitas non est de illis formis; quae sunt compositio, et ordo, ut dicitur 2. Physicor. (tex. 13.), sicut sunt formae artificiatorum: unde existente alia compositione numero, non est eadem numero forma domus.

AD TERTIUM dicendum, quod ratio illa optime concludit contra illos, qui ponebant animam sensibilem, et rationalem diversas in homine esse; quia secundum hoc anima sensitiva in homine non esset incorruptilis, sicut nec in aliis animalibus: unde in resurrectione non esset eadem anima sensibilis; et per consequens nec idem animal, nec idem homo. Si autem ponamus, quod eadem anima secundum substantiam in homine sit rationalis, et sensibilis, nullas in hoc angustias patiemur, quia animal definitur per sensum, qui est anima sensitiva, sicut per formam essentialem: per sensum autem, qui est potentia sensitiva, cognoscitur ejus definitio, sicut per formam accidentalem, quae maximam partem confert ad cognoscendum « quod quid est », ut in 1. de Anima (tex. 11.) dicitur. Post mortem ergo manet anima sensibilis, sicut et anima rationalis secundum substantiam: sed potentiae sensitivae secundum quosdam non manent: quae quidem potentiae cum sint accidentales proprietates, earum varietates identitatem animalis totius auferre non possunt, nec etiam partium animalis: nec dicuntur potentiae perfectiones, vel actus organorum, nisi sicut principia agendi, ut calor in igne.

AD QUARTUM dicendum, quod statua dupliciter potest considerari: vel secundum quod est substantia quaedam, vel secundum quod est artificiale quoddam: et quia in genere substantiae ponitur ratione suae materiae, ideo si consideretur secundum quod est substantia quaedam, est eadem numero statua, quae ex eadem materia reparatur: sed in genere artificialium ponitur, secundum quod est forma quaedam accidentalis, quae et transit, statua destructa; et sic non redit idem numero, nec statua eadem numero esse potest: sed forma hominis, scilicet anima, manet post dissolutionem corporis; et ideo non est similis ratio.

ARTICULUS III.

347

UTRUM PULVERES HUMANI CORPORIS AD EAM PARTEM CORPORIS,
QUAE IN EOS DISSOLUTA EST,
PER RESURRECTIONEM REDIRE OPORTEAT.

AD TERTIUM sic proceditur. Videtur, quod oporteat pulveres humani corporis ad eam partem corporis, quae in eos dissoluta est, per resurrectionem redire, quia secundum Philos. in 2. de Anim. (tex. 9.), « sicut se habet tota anima ad totum corpus, ita pars animae ad partem corporis, ut visus ad pupillam »: sed oportet, quod post resurrectionem corpus resumatur ab eadem anima; ergo oportet, quod partes etiam corporis resumantur ad eadem membra, in quibus eisdem partibus animae perficiebantur.

2. PRAETEREA. Diversitas materiae facit diversitatem in numero: sed si pulveres non redeant ad easdem partes, singulae partes non reficientur ex eadem materia, ex qua prius constabant; ergo non erunt eadem numero: sed si partes sunt diversae, et totum erit diversum, quia partes comparantur

ad totum, sicut materia ad formam, ut patet in 2. Phys. (*tex. 31.*); ergo non erit idem numero homo, quod est contra veritatem resurrectionis.

3. PRAETEREA. Resurrectio ad hoc ordinatur, quod homo operum suorum mercedem accipiat: sed diversis operibus meritoriis, vel demeritoriis diversae partes corporis deserviunt; ergo oportet, quod in resurrectione quaelibet pars ad suum statum redeat, ut pro suo modo praemietur.

SED CONTRA. Artificialia magis dependent ex sua materia, quam naturalia: sed in artificialibus, ad hoc quod idem artificiatum ex eadem materia reparetur, non oportet quod partes reducantur ad eundem situm; ergo nec in homine oportet.

Praeterea. Variatio accidentis non facit diversitatem in numero: sed situs partium est accidens quoddam; ergo diversitas ejus in homine non facit diversitatem in numero.

RESPONDEO dicendum, quod in hac questione differt considerare, quid fieri possit sine identitatis praedictio, et quid fiet, ut congruentia servetur: quantum ergo ad primum sciendum est, quod in homine possunt accipi diversae partes *dupliciter: uno modo* diversae partes totius homogenei; sicut diversae partes carnis, vel diversae partes ossis: *alio modo* diversae partes diversarum specierum totius heterogenei, sicut os, et caro. Si ergo dicatur, quod pars materiae redibit ad aliam partem speciei ejusdem, hoc non facit varietatem nisi in situ partium; situs autem partium variatus non variat speciem in totis homogeneis; et sic si materia unius partis redeat ad aliam, nullum praedictum generabitur identitati totius: et ita etiam est in exemplo, quod ponitur in litera (*4. Dist. 44.*), quia statua non redit eadem numero secundum formam, sed secundum materiam, secundum quam est substantia quaedam: sic autem statua est homogenea, quamvis non secundum formam artificialem. Si autem dicatur, quod materia unius partis redit ad aliam partem alterius speciei, sic de necessitate variatur non solum situs partium, sed etiam identitas earum; ita tamen quod tota materia, aut aliquid quod erat de veritate humanae naturae in una, in aliam transferatur; non autem si aliquid quod erat in una parte superfluum, transferatur in aliam. Ablata autem identitate partium, aufertur identitas totius, si loquamur de partibus essentialibus; non autem si loquamur de partibus accidentalibus, sicut sunt capilli, et ungues, de quibus videtur loqui August. (*lib. 22. de Civ. Dei, cap. 19.*): et sic patet, qualiter translatio materiae de parte in partem tollit identitatem totius, et qualiter non. Sed loquendo secundum congruentiam, magis probabile est, quod etiam situs partium idem servabitur in resurrectione, praecipue quantum ad partes essentielles, et organicas, quamvis forte non quantum ad accidentales, sicut sunt ungues, et capilli.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod objectio illa procedit de partibus organice, vel heterogeneis, et non de partibus homogeneis, vel similibus.

AD SECUNDUM dicendum, quod situs diversus partium materiae non facit diversitatem in numero, quamvis eam faciat diversitas materiae.

AD TERTIUM dicendum, quod operatio, proprie loquendo, non est partis, sed totius; unde praemium non debetur parti, sed toti.

QUAESTIO LXXX.

DE INTEGRITATE CORPORUM RESURGENTIUM,
IN QUINQUE ARTICULOS DIVISA.

Deinde considerandum est de integritate corporum resurgentium.

Circa quod quaeruntur quinque.

Primo. Utrum omnia membra corporis humani in ipso resurgent.

Secundo. Utrum capilli, et ungues.

Tertio. Utrum humores.

Quarto. Utrum totum id quod fuit in eo de veritate humanae naturae.

Quinto. Utrum totum quod in eo materialiter fuit.

ARTICULUS I.

348

UTRUM OMNIA MEMBRA HUMANI CORPORIS RESURGENT.

(*S. Thom. 4. Dist. 44. q. 1. art. 2. q. 1. et seq.*).

AD PRIMUM sic proceditur. Videtur, quod non omnia membra corporis humani resurgent: remoto enim fine, frustra reparatur id quod est ad finem: finis autem cujuslibet membri est ejus actus; cum ergo nihil frustra fiat in operibus divinis, et quorundam membrorum usus post resurrectionem non competat homini, praecipue genitalium, quia tunc *neque nubent, neque nubentur* (*Matth. 22.*), videtur quod non omnia membra resurgent.

2. PRAETEREA. Intestina quaedam membra sunt: sed non resurgent; plena enim resurgere non possunt, quia immunditias continent; nec vucua, quia nihil est vacuum in natura; ergo non omnia membra resurgent.

3. PRAETEREA. Ad hoc corpus resurget, ut praemietur de opere, quod anima per ipsum gessit: sed membrum propter furtum amputatum furi, qui postea poenitentiam agit, et salvatur, non potest in resurrectione remunerari; nec de bono, quia ad hoc cooperatum non est; nec de malo, quia poena membri in poenam hominis redundaret; ergo non omnia membra resurgent cum homine.

SED CONTRA. Magis pertinent ad veritatem humanae naturae alia membra quam capilli, et ungues: sed ista restituentur homini in resurrectione, ut in litera dicitur (*4. Dist. 44.*); ergo multo fortius alia membra.

Praeterea. *Dei perfecta sunt opera* (*Deut. 32.*): sed resurrectio opere divino fiet; ergo homo reparabitur perfectus in omnibus membris.

RESPONDEO dicendum, quod, sicut dicitur in 2. de Anima (*tex. 36. et 37.*), « anima se habet ad corpus non solum in habitudine formae, et finis, sed etiam in habitudine causae efficientis »; est enim comparatio animae ad corpus sicut comparatio artis ad artificiatum, ut dicit Philosophus (*lib. 7. Magnor. Moral. cap. 11. cir. princ.*): quidquid autem explicite in artificiato ostenditur, hoc totum implicite, et originaliter in ipsa arte continetur: similiter etiam

hoc praedicti errores haeticorum destrui possunt ex hoc, quod veritati resurrectionis praedjudicant, quam sacra Scriptura profitetur: non enim resurrectio dici potest, nisi anima ad idem corpus redeat, quia resurrectio est iterata resurrectio; ejusdem autem est surgere, et cadere: unde resurrectio magis respicit corpus, quod post mortem cadit, quam animam, quae post mortem vivit. Et ita si non est idem corpus, quod anima resumit, nec dicitur resurrectio, sed magis novi corporis assumptio.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod similitudo non currit per omnia, sed quantum ad aliquid: in seminatione enim grani granum seminatum, et natum non est idem numero, nec eodem modo se habens, cum primo seminatum fuerit absque folliculis, cum quibus tamen nascitur: corpus autem resurgens erit idem numero, sed alio modo se habens; quia fuit mortale, et surget in immortalitate.

AD SECUNDUM dicendum, quod differentia quae est inter animam resurgentis, et animam in hoc mundo viventis, non est secundum aliquod essentialia, sed secundum gloriam, et miseriam; quae differentiam accidentalem faciunt: unde non oportet, quod aliud corpus numero resurgat, sed alio modo se habens, ut respondeat proportionabiliter differentia corporum differentiae animarum.

AD TERTIUM dicendum, quod illud quod intelligitur in materia ante formam, remanet in materia post corruptionem, quia remoto posteriori, adhuc potest remanere prius: oportet autem, ut Commentator dicit in 1. Physic. (comment. 63.) et in libro de Substantia Orbis, in materia generabilium, et corruptibilium ante formam substantialem intelligere dimensiones non terminatas, secundum quas attendatur divisio materiae, ut diversas formas in diversis partibus recipere possit; unde et post separationem substantialis formae a materia, adhuc dimensiones illae manent eadem: et sic materia sub illis dimensionibus existens, quamcumque formam accipiat, habet majorem identitatem ad illud, quod ex ea generatum fuerat, quam aliqua pars alia materiae sub quacumque forma existens: et sic eadem materia ad corpus humanum reparandum reducitur, quae prius materia ejus fuit.

AD QUARTUM dicendum, quod sicut qualitas simplex non est forma substantialis elementi, sed accidens proprium ejus, et dispositio, per quam materia efficitur propria tali formae; ita forma mixtionis, quae est qualitas resultans ex qualitatibus simplicibus ad medium venientibus, non est forma substantialis corporis mixti, sed est accidens proprium, et dispositio, per quam materia fit necessaria ad formam. Corpus autem humanum praeter hanc formam mixtionis non habet aliquam formam substantialem, nisi animam rationalem, quia si haberet aliam formam substantialem priorem, illa daret ei substantiale esse, et sic per eam constitueretur in genere substantiae: unde anima jam adveniret corpori constituto in genere substantiae; et sic comparatio animae ad corpus esset sicut comparatio formarum artificialium ad suas materias, quantum ad hoc quod constituuntur in genere substantiae per suam materiam: unde conjunctio animae ad corpus esset accidentalis; quod est error antiquorum philosophorum a Philosopho reprobatus in lib. 2. de Anima (tex. 4. et seq. et lib. 1. tex. 52.). Sequeretur etiam, quod corpus humanum, et singulae partes ejus non aequivoce retinerent priora nomina; quod est contra Philosophum in 2. de Anima (tex. 9.); unde cum anima rationalis remaneat, nulla forma substantialis corporis humani cedit penitus in non ens: formarum autem accidentalium variatio non facit diversitatem in numero; unde idem

corpus numero resurget, cum materia eadem numero resumatur, ut in praecedenti solutione dictum est (ad 2.).

ARTICULUS II.

346

UTRUM SIT IDEM NUMERO HOMO, QUI RESURGET.

AD SECUNDUM sic proceditur. Videtur, quod non sit idem numero homo, qui resurget: sicut enim dicit Philosophus in 2. de Generat. (in fin. lib.), « quaecumque habent substantiam corruptibilem motam, non reiterantur eadem numero»: sed talis est substantia hominis secundum praesentem statum; ergo non potest post mutationem mortis reiterari idem numero.

2. PRAETEREA. Ubi est alia, et alia humanitas, non est idem homo numero; unde Socrates, et Plato sunt duo homines, et non unus homo, quia alia est humanitas utriusque: sed alia est humanitas resurgentis, ab ea quam nunc habet; ergo non est idem homo numero. Media probari potest *dupliciter*: primo, quia humanitas, quae est forma totius, non est forma, et substantia, sicut anima, sed est forma tantum; hujusmodi autem formae cedunt penitus in non ens; et sic non possunt iterari: secundo, quia humanitas resultat ex conjunctione partium: sed non potest eadem numero conjunctio resumari, quae prius fuit, quia iteratio identitati opponitur; iteratio enim numerum importat, identitas autem unitatem, quae se non compatiuntur: in resurrectione autem conjunctio iteratur; ergo non est eadem conjunctio; et sic non est eadem humanitas, nec idem homo.

3. PRAETEREA. Idem homo non est plura animalia; ergo si non est idem animal, non est idem numero homo: sed ubi non est idem sensus, non est idem animal, quia animal definitur per sensum primum, scilicet tactum, ut patet in 2. de Anima (tex. 16. et 17.): sensus autem, cum non maneat in anima separata (ut quidam dicunt), non potest idem numero resumari; ergo in resurrectione non erit homo resurgens idem animal numero; et sic non idem homo.

4. PRAETEREA. Materia statuae principalior est in statua, quam materia hominis in homine; quia artificialia sunt in genere substantiae ex parte materiae, sed naturalia ex forma, ut patet per Philos. 2. Physic. (tex. 8. et seq.), et Commentator idem dicit in 2. de Anim. (comment. 8.): sed si statua ex eodem aere reficiatur, non erit eadem numero; ergo multo minus si homo ex eisdem pulveribus reficiatur, erit idem homo numero.

SED CONTRA est, quod dicitur Job 19.: *Quem visurus sum ego ipse, et non alius*, et loquitur de visione post resurrectionem; ergo idem homo numero resurget.

Praeterea. Aug. dicit 8. de Trin. (cap. 5. ad fin.) quod « resurgere nihil est aliud, quam reviviscere»: nisi autem idem homo numero rediret ad vitam, qui mortuus est, non diceretur reviviscere; ergo non resurget; quod est contra fidem.

RESPONDEO dicendum, quod necessitas ponendi resurrectionem est ex hoc, ut homo finem ultimum, propter quem factus est, consequatur: quod in hac vita fieri non potest, nec in vita animae separatae, ut supra dictum est (q. 75. cap. 1. et 2.); alias homo esset vane constitutus, si ad finem, ad quem factus est, pervenire non posset: et quia oportet, quod illud idem numero ad finem perveniat, quod propter finem est factum; ne in vanum esse factum videatur